

**Polka
widzpnid
„kSięzki—**

**opowierSci
otwórtę**

WSTEP

0 projekcie

„Pola widzenia książki — opowieści otwarte” to kontynuacja unikalnego projektu edukacji literackiej w korespondencji z innymi dziedzinami sztuki dla odbiorców Biblioteki Śląskiej, tym razem odnosząca się do arteterapeutycznej funkcji literatury

i opowiadania, przy wsparciu artystów i pisarzy XXI wieku.

Celem projektu jest wzmocnienie roli biblioteki aktywizującą społeczność lokalne oraz wsparcie dla czytelników w czasach niepokoju i lęku poprzez

organizację cyklu wystaw na bazie literatury, interdyscyplinarnego programu warsztatów dla odbiorców (szczególnie dla dzieci i młodzieży) i spotkania finałowego.

Projekt tworzy lokalną sieć powiązań na rzecz promocji literatury. Kompleksowa, interdyscyplinarna oferta kładzie nacisk na jakość i innowacyjność działań oraz wzmacnianie potencjału indywidualnego uczestników, ale także potencjału instytucjonalnego (m.in. w zakresie

wzmacniania i poszerzania sieci współprac).

Do projektu zaprosiliśmy, w charakterze partnerów, szereg instytucji — szkół, instytucji kultury i sztuki, placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, świetlicę, urząd miasta i uczelnię wyższą.

Daje to przestrzeń do popularyzowania interdyscyplinarnych metod pracy i proponowanego modelu czytelnictwa w ofercie edukacyjnej regionu.

Anna Duda

Punkt widzenia Świata

Nie czytamy sami. Nawet jeśli zamkniemy się szczelnie w swoim pokoju, lektura nigdy nie jest aktem samotniczym. Nawet jeśli — pochłonięci całkowicie opowieściami — zapomnimy o całym świecie, nie jesteśmy wcale poza nim. Przeciwnie: od pierwszego przeczytanego wyrazu — od tytułu, imienia i nazwiska

autorki lub autora książki — jesteśmy rzućeni w świat, jesteśmy zanurzeni w rzeczywistość. Lektura jest jej częścią, ponieważ jest jedną z form życia, która pozwala nam zrozumieć samych siebie i próbować lepiej rozumieć innych. Czytamy zawsze z wnętrza świata, a nie z jakiejś osobliwej

czarnej dziury, wyjętej poza nawias rzeczywistości.

Czytanie tekstu jest więc czytaniem rzeczywistości, fikcyjne opowieści są figurami realnego świata. Nie zmienia to jednak faktu, że stanowią najlepsze narzędzie do zgłębiania

wszystkiego, co znajduje się poza moim horyzontem poznawczym, wszystkiego, co nie jest moim doświadczeniem, wszystkiego, co dla mnie Inne, tajemnicze, niejasne, zaskakujące, niepojęte. Uwikłani w świat lektury, wyłamujemy się z własnego punktu widzenia, wychylamy się — a jest to czynność niebezpieczna, czasami wręcz graniczna — w stronę tego, czego nie rozumiemy. Chcemy ów inny punkt widzenia — albo punkt widzenia Innego — zrozumieć, nawet jeśli radykalnie różni się od naszego.

Tak działa literatura, tak działa czytanie opowieści. Taka też jest zasadnicza idea projektu „Pola widzenia książki — opowieści otwarte”, w którym Biblioteka Śląska stara się łączyć rozmaite punkty widzenia, konfrontować ze sobą — co nie znaczy przeciwstawiać — odmienne doświadczenia rozmaitych grup społecznych. Próbuje przybliżyć młodym ludziom dyskursy artystyczne, rozmawiamy z nimi o tym, jak literatura przenika się z innymi odmianami sztuki, przyglądamy się relacjom pomiędzy słowami

i obrazami. Nieustannie staramy się spoglądać poza własne doświadczenie, bo tego uczy nas Biblioteka — to wspaniałe archiwum empatii, które sprawia, że możemy spoglądać na świat z nieskończonej liczby punktów widzenia.

Artur Madaliński

Biblioteka jako dobro

Osobisty tekst do projektu

„Pola widzenia książki — opowieści otwarte”

Projekt, który nieustająco tworzymy we współpracy z placówkami oświatowymi wszystkich poziomów edukacji, instytucjami kultury, uczelniami wyższymi polega na łączeniu literatury z wszystkimi dziedzinami sztuki.

Książka jest najistotniejszym elementem projektu i jego

„organicznym” punktem wyjścia. Nasze wieloletnie doświadczenia w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej skłoniły mnie do poszukania osobistej perspektywy kontaktu z książką właśnie. Zastanawiałam się jak małe dziecko, młody człowiek, dorosły zmienia perspektywę

czierpania przyjemności i inspiracji z literatury.

Pierwszą osobą „ważną” była bibliotekarka w osiedlowej bibliotece, która dokonywała wyboru książek. podczas każdej wizyty małej dziewczynki. Rozmawiałyśmy o ich treści, bohaterach, pejzażach i ilustracjach.

Ślady tych wizyt wpłynęły na moje zainteresowania humanistyką i kulturą.

W czasach licealnych źródłem była działalność Anny Dereń — animatorki — ikony mojej młodości. W latach osiemdziesiątych XX wieku, dzięki jej inicjatywie, spotykaliśmy się w piwnicach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Młodzi licealiści pełni romantycznych idei, zbuntowani, nieufni w czasie przelomowym dla Polski. Prowadząca stworzyła nam przestrzeń wolności. Tworzyliśmy z młodzieżą wiersze, prace malarskie i rzeźby. Pisaliśmy teksty o sztuce, były dyskusje i ostra, punkowa muzyka. Dookoła trwała szarość PRL-u, a my marzyliśmy o barwnej rzeczywistości.

Czas studiów w Uniwersytecie Śląskim w Cieszynie to wejście w Uniwersytecką Bibliotekę i Czytelnię. Setki książek. Dla współczesnego młodego człowieka niepojęta była radość odkrywania tekstów o sztuce, literatury niedostępnej nigdzie indziej. Obrazy mistrzów dawnych i współczesnych na reprodukcjach. Dziś dostępne „od ręki” na stronach internetowych, wtedy absolutny rarytas. Na zawsze zapamiętam zapach tych książek. Piękno wylewające się z kartek, zobaczone po latach na żywo w Centrum Pompidou czy Tate Modern. To rzeczywiste źródło pewnego pokolenia.

Jak określić spotkanie z „mistrzem”, tym kimś, kto pojawia się dokładnie w tym, a nie innym, a zarazem

właściwym momencie naszego życia? Kiedy masz poczucie, że ta osoba słyszy Cię i ty ją słyszysz. Tym właśnie była wówczas literatura.

Dziś moją osobistą bibliotekę kształtują ludzie i miejsce, w którym pracuję — Dom Oświatowy Biblioteki Śląskiej. Z przestrzenią książek, artystów, dzieci, młodych ludzi i tym, co wspólnie z zespołem w nim kreujemy. Ta przestrzeń wciąż na nowo się dla mnie otwiera, daje poczucie piękna, wspólnoty i nadziei na dobro, jakie z niego płynie. Biblioteka jest przestrzenią dającą wytchnienie i wsparcie w czasach niepewności i lęku.

Ewa Kokot

Opowieść wizualna

Wprowadzenie

„Pola widzenia książki — opowieści otwarte” to kontynuacja wieloletniego projektu edukacji literackiej w korespondencji z innymi dziedzinami sztuki, w którym co roku eksplorowany jest nowy aspekt edukacyjny, dostosowany do aktualnych potrzeb odbiorców oferty Biblioteki Śląskiej.

Rosnący kryzys ekonomiczny, nasilające się konflikty wojenne na świecie, wszechobecna cyfryzacja i mechanizacja życia codziennego wpływają na zwiększające się problemy, nie tylko w sferze uczestnictwa w kulturze, ale szerzej — na poziomie indywidualnych problemów

z doświadczaniem rzeczywistości oraz na poziomie wspólnotowym. Raport Global Burden of Disease (dostępny m.in. pod adresem: <https://www.healthdata.org/research-analysis/gbd> [data dostępu: 29.11.2022]), powstały na podstawie badań prowadzonych przez Institute for Health Metrics

and Evaluation (IHME), stanowi ważne źródło informacji pozwalające zrozumieć zmieniające się wyzwania zdrowotne, przed którymi stoją ludzie na całym świecie w XXI wieku i jest jak dotąd jednym z najbardziej wszechstronnych, obserwacyjnych badań epidemiologicznych na świecie.

Na podstawie ostatniego z raportów (opublikowanego w 2019 roku) widać wyraźnie, że wśród czterech głównych przyczyn utraty zdrowia (od wieku młodzieńczego do starości)

znalazły się zaburzenia depresyjne z aż 61-procentowym wzrostem w stosunku do poprzednich wyników. Naukowcy alarmują jednocześnie, iż w ostatniej dekadzie wzrost zachorowań dotyczy przede wszystkim tych czynników chorobotwórczych, którym można zapobiec, tj. otyłość, wysoki poziom cukru we krwi, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków i zaburzenia depresyjne.

Jednocześnie bardzo wyraźnie zaznaczona jest diagnozowana w raporcie

niezdolność systemów ochrony zdrowia publicznego do powstrzymania wzrostu tych czynników ryzyka. Sprawia to, że rola odpowiedniej edukacji i wykorzystania wszystkich możliwych zasobów do ochrony zdrowia, staje się globalnie istotnym priorytetem na różnych polach. Również instytucje takie jak biblioteki i instytucje kultury powinny nawiązywać do diagnozowanych globalnych problemów i starać się przeciwdziałać negatywnym skutkom, z którymi obcujemy w codziennej pracy.

Punktem wyjścia dla projektowania celu dla tegorocznej edycji projektu „Pola widzenia książki — opowieści otwarte” była więc refleksja o harmonizującej i arteterapeutycznej funkcji literatury i opowiadania — jako aktywnego procesu wydobywania słów i indywidualnych treści będących podstawą literatury oraz dzielenia się nimi z innymi.

„Opowieści otwarte” rozumiane są tutaj jako temat wyjściowy dla promowania nowego modelu czytelnictwa, w którym na pierwszym planie wyeksponowane zostaną następujące wartości literatury:

poszukiwanie bezpiecznej przestrzeni dla osvajania trudnych sytuacji i niepokojów świata zewnętrznego
(funkcja terapeutyczna),

poszukiwanie własnego miejsca oraz nazywanie i porządkowanie odczuć
(funkcja harmonizująca),

rozwijanie wyobraźni, umiejętności komunikowania się poprzez literaturę i sztukę, czy twórczego i kreatywnego zmysłu wspierającego ludzi w trudnych czasach
(funkcja arteterapeutyczna).

Anna Duda

Warsztaty i wprowadzenie po wystawach

Projekt zakładał (oprócz warsztatów z artystami, które towarzyszą wystawie) również 3 dodatkowe typy warsztatów, które eksplorowały jeszcze inne możliwe korespondencje literatury i sztuki. Ta część projektu adresowana jest głównie do dzieci i młodzieży i nakierowana na kształtowanie nawyków

czytelniczych. Wpisuje się to w stałą strategię rozwoju instytucji, a jednocześnie pozwala na rozpoznanie nowych tematów do pracy edukacyjnej oraz proponowanie innowacyjnych rozwiązań dla polepszenia jakości życia odbiorców poprzez kontakt z biblioteką oraz w instytucjach partnerskich. Warsztaty odbyły

się w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej.

Warsztaty literackie:

Warsztaty mają na celu przede wszystkim rozwijać kompetencje do samodzielnego tworzenia opowieści oraz dawać narzędzia do interpretacji tekstu literackiego w odniesieniu

do wątków poruszanych na wystawach. Celem warsztatu było otworzyć uczestników (uczniowie liceum) na kreowanie własnych narracji, oswajanie ważnych dla nich problemów oraz nazywanie i porządkowanie emocji, które towarzyszą doświadczaniu życia codziennego. Ważnym elementem tych warsztatów była rozmowa o terapeutycznej i harmonizującej funkcji literatury i oswojenie trudnych dla młodzieży tematów. Warsztaty miały stworzyć okazję do wsparcia młodych odbiorców kultury w radzeniu sobie z problemami, stabilizowania i uwalniania własnych narracji o świecie lub rozumienia otaczającej ich rzeczywistości, w tym uświadamiania m.in. zagrożeń płynących

z uzależnienia od mediów społecznościowych. Warsztaty poprowadziła doświadczona pedagogożka, jednocześnie praktykująca poetka — Agnieszka Dąbrowska, która posiada doświadczenie w pracy na styku literatury i arteterapii.

Warsztaty artystyczno-literackie:

Oferta skierowana do kilku grup wiekowych. Dla młodszych odbiorców (przedszkola, szkoły podstawowe) ukierunkowana była na rozbudzenie kreatywności, radości twórczej i oswojenie literatury poprzez sztukę plastyczną w bezpośrednim działaniu. Z racji na wiek uczestników, akcent w pracy warsztatowej położony jest na element plastyczny,

a korespondencja wobec literatury była realizowana poprzez proste zadania i zabawy angażujące dzieci w rozumienie wybranych elementów tekstów literackich i prac artystycznych, jakie towarzyszą wystawom. Dla młodzieży licealnej oferta ukierunkowana była na rozbudzenie własnej ciekawości co do możliwych korespondencji między literaturą i sztuką. Punktem wyjścia była realizacja prac plastycznych w odniesieniu do wystaw, a następnie rozwijanie krótkich narracji słowno-tekstowych („opowieści”) odpowiadających przyjętym strategiom twórczym. W obu przypadkach (zarówno dzieci, jak i młodzież), warsztaty mają rozwinąć wyobraźnię plastyczną, pobudzić

rozumienie opowieści poprzez kod plastyczny, niewerbalny. Do współpracy zaproszone zostały profesjonalne edukatorki, zajmujące się czynnie sztukami wizualnymi: Marta Staciwa (ilustratorka, projektantka) oraz Irena Izabela Imańska (artystka, edukatorka, nauczycielka sztuki).

Warsztaty muzyczno-artystyczno-literackie:

Warsztaty adresowane do najmłodszej grupy odbiorców (przedszkola). Punktem wyjścia dla tych warsztatów było poszukiwanie korespondencji literackich, muzycznych i plastycznych wobec wystaw w formule aktywizującej najmłodszego odbiorcę. Spotkania łączyły elementy

krótkiego koncertu lub odtworzenia utworów muzycznych wraz z wykładem angażującym dzieci w opowiadanie o muzyce oraz włączenie dzieci w działania plastyczne. Założeniem koncertów jest stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wybrane fragmenty muzyki klasycznej i improwizacji, które odwołają się do naturalnych predyspozycji i zdolności dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Cykl z jednej strony edukował dzieci, a z drugiej rozwijał umiejętności muzyczne i twórcze. W trakcie koncertów łączyły się pojęcia wspólne dla sztuki i muzyki takie jak kompozycja, barwa czy tonacja. Poprzez tę różnorodność różnych dziedzin można było przekazać spektrum pozytywnych emocji

oraz dać możliwość jednoczesnego odbioru dźwięku i obrazu. Zaprosiliśmy najmłodszą publiczność do ruchu, do wyrażania swoich emocji przez śpiew, wspólnego tworzenia utworów muzycznych i obrazów plastycznych. Jednocześnie koncerty zostały uzupełnione we fragmenty tekstów literackich skierowanych do dzieci polskich poetów i pisarzy. Warsztaty prowadzili doświadczeni edukatorzy z obu dziedzin: Zdzisław Smucerowicz oraz Ewa Kokot.

Projekt realizowany jest przede wszystkim dla dzieci i młodzieży, również tych o specjalnych potrzebach, w tym dla osób z niepełnosprawnością. W przedsięwzięcie zaangażowana

została młodzież i dorośli zagrożeni wykluczeniem i o różnym stopniu sprawności — w warsztaty, akcje, wystawy, spotkania i działania twórcze. Od lat pracujemy z grupami młodzieży niepełnosprawnej skupiającej się wokół Pracowni Artystycznej w Śląskim Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria” oraz Domem Pomocy Społecznej w Orzeszu. Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria” jest organizacją pozarządową, działającą na rzecz osób niepełnosprawnych intelektualnie, ich rodzin oraz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Stowarzyszenie „Arteria” działa także na rzecz integracji środowisk młodzieżowych w Polsce i Europie. Osoba

realizująca to działanie posiada odpowiednią wiedzę i doświadczenie w pracy z taką publicznością przy wsparciu wychowawców (studia arteterapii, oligofrenopedagogiki). Do współpracy zapraszamy również grupy dzieci i młodzieży ze szkół i klas integracyjnych na różnych stopniach edukacji (przedszkolna, szkolna i licealna) m.in. Szkoła Specjalna nr 29 w Katowicach, SP z oddziałami Integracyjnymi nr 20 z Siemianowic Śląskich — szkoła ma 15-letnie doświadczenie w organizacji klas integracyjnych, w których dzieci zdrowe uczą się wspólnie z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Anna Duda

Czqšć 1.

**Wakół
wyStawa
Kalendarzyny Łaty**

Wystawa Katarzyny Łaty „Woda płynie dokąd chce”
nawiązuje do twórczości Elizabeth Bishop,
w szczególności do wybranego cytatu z dzieła
„Wyobrażenie góry lodowej”
Tłumaczenie: Andrzej Sosnowski

**Do widzania, mówimy, do widzania,
Stółek Skrzepa tam, gdzie fali się fale
innych fali, a chmury bieżą po ciepłszym niebie.
Góry lodowe obliżają duszę aby je tak postrzedzą:
wciążone, pierkone, zbudowane nieporozumienie.**

Woda płynię dokąd chce

Wystawa Katarzyny Łaty w Galerii Intymnej

23.06.2023 r. — 4.08.2023 r. , kuratorka: Ewa Kokot

Artystkę interesuje tematyka czasu — jego istnienie, a raczej przecucie jego istnienia. Świat w jej pracach jest przestrzenią „śladów pamięci”, a czas zagadką — pozostawia ślady, dzięki którym doświadczamy istnienia, materialności bycia, choć sam jest tak bardzo nieuchwytny. Swoiste „podpowiedzi” ze świata, stają

się tematem właściwym wystawy skomponowanej specjalnie na potrzeby projektu Pola widzenia książki — opowieści otwarte. Katarzyna Łata, przyglądając się z czułością szczelinom, pęknięciom, załamaniom światła, przypadkowym kompozycjom linii i kształtów, przeczuwa na swój sposób

istnienie praw, których nie rozumie. A jednak poprzez utrwalanie ich w fotografii potwierdza ich obecność. Zastępuje logikę naukowych argumentacji swoją własną praktyką — ustanawiając tym samym punkt odniesienia dla własnej podmiotowości, swojego istnienia. Poprzez patrzenie, zauważanie, kontaktowanie

się ze światem wyznaczamy swoje własne mikro-miejsce.

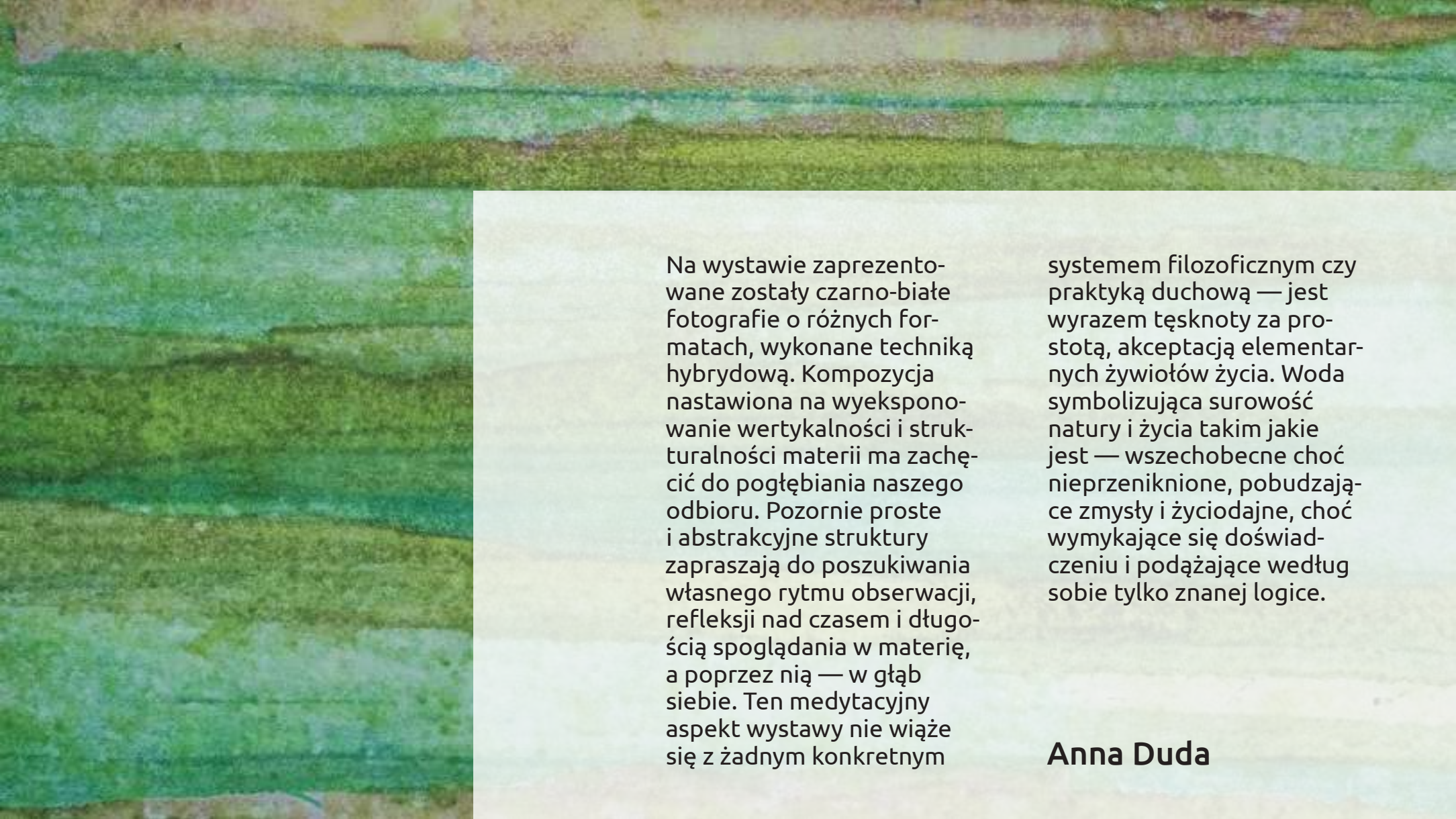
To, nad czym panujemy to nasza najbliższa przestrzeń — mikroświaty, które możemy otoczyć uważnością, źródłem inspiracji. W dobie wszechobecnych kryzysów ta subtelna subiektywna perspektywa jest próbą wyznaczenia horyzontu własnej sprawczości. Nie mam wpływu na ludzkość, wielu rzeczy nie wiem, ale mogę stworzyć przestrzeń, w której doświadczę pełni istnienia, symbiozy z dostępną mi rzeczywistością. Wodna metafora ujęta w tytule wystawy pozwala celebrować plastyczność naszego postrzegania. Artystka zamiast metafizyki proponuje poszukiwania opieki w tym, co dostępne

naszemu doświadczeniu. Oparcie w świecie takim jaki jest, nie takim jakim chcemy go widzieć. Przypomina to słowa Elizabeth Bishop z tekstu Wyobrażenie góry lodowej (tłum. Andrzej Sosnowski):

„Do widzenia, mówimy, do widzenia, statek skręca tam, gdzie fale ulegają falom innych fali, a chmury biegną po cieplejszym niebie. Góry lodowe obligują duszę (...) aby je tak postrzegą: wcielone, piękne, zbudowane niepodzielnie.”

Cytat towarzyszący wystawie przywołuje motyw pokonywania przeszkód, mierzenia się z materią i nieustępliwością natury, którą człowiek próbuje zrozumieć, choć czasem

boleśnie zderza się z jej siłą. W ostatnich latach artystka coraz uważniej przygląda się też własnemu procesowi pracy. Ścisłe trzymanie się rzemieślniczej czystości ustępuje na rzecz podążania za intuicją i prostotą praktyk obserwacji. Jak sama zauważa: „Coraz więcej we mnie przyzwolenia na to, co przychodzi z zewnątrz. Co nie jest doskonałe, ale jest tym, co jest obok mnie. To mała rzeczywistość, na którą mam wpływ, którą poznaję i którą mogę uczynić odrobinę lepszą”. Rezygnacja z całościowych i szerokich filozofii, własnych ograniczeń pozwala uzyskać dostęp do siebie, do doświadczenia „tu i teraz”, akceptacji życia, które jak woda, płynie dokąd chce...

Na wystawie zaprezentowane zostały czarno-białe fotografie o różnych formatach, wykonane techniką hybrydową. Kompozycja nastawiona na wyeksponowanie wertykalności i strukturalności materii ma zachęcić do pogłębiania naszego odbioru. Pozornie proste i abstrakcyjne struktury zapraszają do poszukiwania własnego rytmu obserwacji, refleksji nad czasem i długością spoglądania w materię, a poprzez nią — w głąb siebie. Ten medytacyjny aspekt wystawy nie wiąże się z żadnym konkretnym

systemem filozoficznym czy praktyką duchową — jest wyrazem tęsknoty za prostotą, akceptacją elementarnych żywiołów życia. Woda symbolizująca surowość natury i życia takim jakie jest — wszechobecne choć nieprzeniknione, pobudzające zmysły i życiodajne, choć wymykające się doświadczeniu i podążające według siebie tylko znanej logice.

Anna Duda

Wprnisaż

wystawy Katarzyny Łaty

„Woda płynie dokąd chce” w Galerii Intymnej

23.06.2023 r.

Warsztaty

wobec wystawy Katarzyny Łaty

„Woda płynie dokąd chce” w Galerii Intymnej

TYTANIC

Oprawa dzpni

po wystawie Katarzyny Łaty

„Woda płynie dokąd chce” w Galerii Intymnej

GALERIA
Antymna

ESPAÑA
10

Prezentacje

wystawy Katarzyny Łaty „Woda płynie dokąd chce”
w przestrzeni miejskiej Katowic

Czqšć 2.

Wakół

wyStawa

Sybilli Skótuły

Wystawa Sybilli Skatuby zatytułowana
„BIO-BARIOGENEZA” nawiązuje
do twórczości Eliasa Canetti, w szczególności
do wybranego cytatu z dzieła „Tajemne serce zegara”
Tłumaczenie: Maria Przybyłowska

**Życie można tylko wtedy, kiedy czegoś
nie robi się tego, co się zamierzało.
Sztuka polega na tym, żeby wybić
właściwy rzeczy do nieznajomości.**

BIO-BARIÓGENEZA

Wystawa Sybilli Skąłuby w Galerii Intymnej

11.08.2023 r. — 13.10.2023 r., kuratorka: Ewa Kokot

„Symetria, jaką się postugiwałam, nie interesowała mnie wyłącznie jako estetyczny walor czy sposób zakomponowania obrazu, lecz także jako narzędzie do uspokojenia emocji, szczególnego ich wyrazu, jako ich zapowiedź. Grafika, oparta na kompozycji symetrycznej, nabiera niepokojącej dwuznaczności. Zamyka

się graficznie wedle pewnej zasady, wedle bardzo czytelnych reguł — otwiera się natomiast niepokojąca, potencjalna siła, dysonans konstruktywny w sztuce i zarazem destrukcyjny w życiu, niezgodność budująca i niezgodność rujnująca. Utajona siła drzemie gdzieś na styku rozłożonych układnie elementów i ich relacji,

statyki i potencjalnego ruchu, osi i jej zachwiania. Wynika z tego, że absolutna symetria — w dziele twórczym — bywa bardziej niepokojąca niż spełniona do końca ekspresja. (...) Organy, tkanki, linie komórkowe, komórki macierzyste, tkanki do transplantacji i ludzkie embriony oddzielone od organizmu, z którego

pochodzą, uzyskują status nieoczywisty i nie są »ani zbędnym bio-produktem, ani w pełni ludzką istotą«, pozostając w sytuacji przejścia. Liminalne życia balansują na granicy naszych witalnych taksonów, testując ich wytrzymałość — społeczną, etyczną czy biologiczną. Ingerujemy w sposoby naszego zapłodnienia, rodzenia się, życia, starzenia się i umierania, uzależniając się w pełni od biomedycyny. Gdzie jest granica w drodze do osiągnięcia formy całkowicie od nas zależnych hybryd lub cyborgów? Będziemy ciałem ludzkim czy zbiorem obcych symbiontów?”

Powyższy obszerny cytat pochodzi z 2020 roku z autoreferatu artystki,

będącego częścią procesu jej habilitacji uzyskanej na Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Sygnalizuje istotne dla niej od wielu lat tematy związane z poszukiwaniem symetrii i asymetrii, liminalności oraz spojrzenia w głąb, próby przekraczania warsztatu plastycznego i wyjścia w stronę zagadnień filozoficznych oraz uważnej obserwacji siebie i otoczenia. Zebrany dorobek Sybilli Skatuby pokazuje wyraźnie, że powraca stale do elementarnych zagadnień. Poszukuje źródła, prostych czynników, które składają się na coraz bardziej złożone procesy. Nieświadomą autoterapię przeprowadza w żmudnych i medytacyjnych praktykach, w których łączy różne narzędzia i materiały. Proces twórczy

podporządkowuje bardziej intuicji niż kalkulacji, wykorzystując szerokie spektrum wypracowywanych przez lata technik.

W wystawie „BIO-BARIOGENEZA”, zawierającej prace z różnych cykli ale przygotowanej specjalnie na potrzebę projektu „Pola widzenia książki — opowieści otwarte”, kontynuuje te wątki, lecz przedłuża je o aktualną fascynację pojęciem „bariogenezy”. To termin stosowany na gruncie XX i XXI-wiecznej fizyki, który dotyka hipotezy na temat proporcji między materią i antymaterią we Wszechświecie. Dotychczasowe wskazania nauki zakładały, że liczba cząstek materii (powstałej po Wielkim Wybuchu) i antymaterii jest symetryczna,

jednak najnowsze badania podważają ten pogląd, wskazując na obserwowany obecnie stan nierównowagi i asymetrii pomiędzy materią i antymaterią. Proces bariogenezy odzwierciedla więc rozważania na temat tego, jak na poziomie absolutnie podstawowych cząstek budujących nasz świat, kształtuje się relacja między bytem i nie-bytem, istnieniem i nie-istnieniem. W swoich wspomnieniach artystka często wraca do dziecięcych zabaw na powietrzu, którymi z pasją się oddawała. Polegały najczęściej na rozłupywaniu różnych przedmiotów na pół, przyglądaniu się ich strukturom, szukaniu symetrii między poszczególnymi elementami, ale i fascynowaniu się jej brakiem. Jednocześnie,

bardziej gwałtowne ingerencje w otaczającą przyrodę, jak na przykład wycinka drzew, budziły w niej równie gwałtowne reakcje. Poczucie, że wszystko jest ze sobą połączone, lęk przed naruszeniem porządku natury, a jednocześnie kreatywne pogłębianie i przyglądanie się światu pozostały w niej do dzisiaj i tworzą podstawowy budulec jej artystycznej praktyki. To właśnie z tego powodu wystawa w Galerii Intymnej opatrzona została przedrostkiem „bio-”. W ten sposób akcentuje tak ważną dziś potrzebę bliskości z tym, co ludzkie — organiczne, doświadczalne, rozbudzające zmysły, zachęcające do pogłębionej refleksji o swoim miejscu w świecie i naturze samego

doświadczenia. Instalacje, obiekty i wizualizacje są pretekstem do rozważań na temat wytrzymałości samej materii, sposobu w jaki odzwierciedla ona naturalny bieg naszych myśli, czy intuicyjne odczuwanie świata. Podążając za rytmem i ruchem, jaki wyzwalają zobrazowane podziały, linie, kształty, śledzimy pracę własnej percepcji. Nie bez znaczenia jest też fakt, iż prace Sybilli Skałuby powstają zawsze odręcznie, w organicznym procesie mieszania różnych mediów, choć klasyczną bazą jest najczęściej drzewo, w ostatnich latach również coraz częściej woda (poprzez japońską technikę malowania wodą, tzw. Suminagashi). Dzięki temu bada nieustannie

okoliczności towarzyszące walce — coraz mniej równej — między tradycyjnymi rzemiosłami a technologicznymi formami obróbki obrazu. Prawdopodobnie nigdy nie wygramy z precyzją maszyny, ale i ona nie jest nieomylna ani doskonała. To właśnie to, co ukryte poza symetrią i materią, to wielka tajemnica stanowiąca źródło naszych ludzkich możliwości, również w zakresie warsztatu plastycznego. Podlegając naturalnym falom przyptywu inspiracji, oddając się procesowi, słuchając siebie i swojej intuicji kontaktujemy się z tym, co świadczy o naszej unikalności istnienia. Nie zmienia to faktu, że dookoła coraz więcej narracji przesuwających granice humanizmu — bioingerencje,

transplantologia, przesuwanie granic życia i śmierci, technologizacja i cyfryzacja rzeczywistości... Czy jesteśmy gotowi na te zmiany? Czy dotykając ich powierzchownie, w pośpiechu, naprawdę poszerzamy wiedzę, czy może jeszcze bardziej oddalamy się istoty rzeczy i świata? Traktując świat komórkowy jako podstawowy budulec nas samych, swoistą granicę między życiem realnym a duchowym, naturą a kulturą, artystka przypatruje się przestrzeni materii branych na warsztat, niejako trenując zarówno

własną wytrzymałość psychiczną (podczas pracy z danym materiałem), jak i zgłębiając wpływ jaki mogą mieć te praktyki na refleksję o otaczającym nas świecie. W jaki sposób postrzegamy materialną przestrzeń, którą eksplorujemy? Czy my tworzymy ją, czy może ona nas? Czym będzie zatem antymateria? Czego nie dostrzegamy?

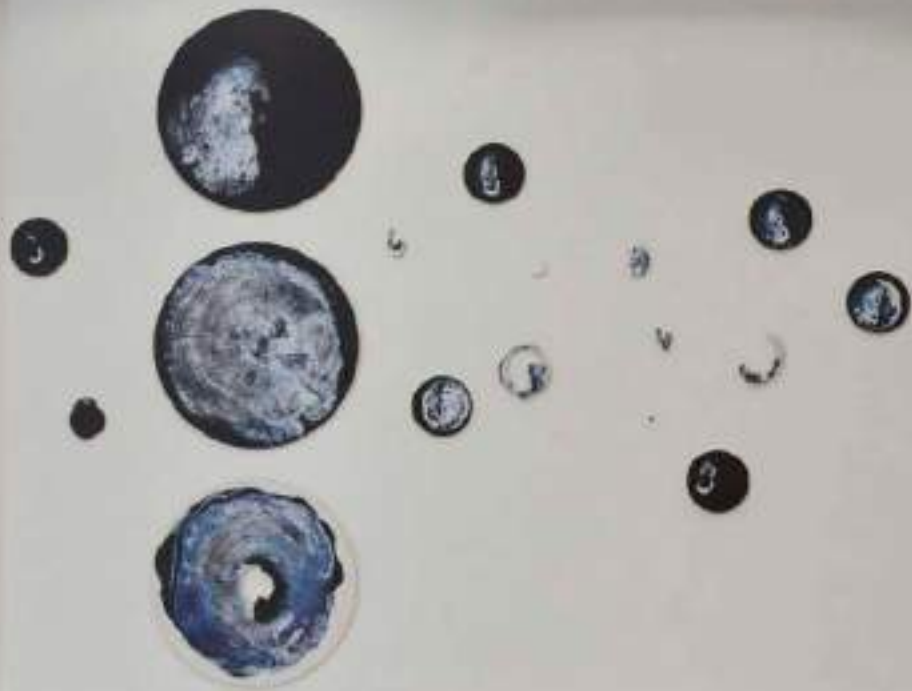
Anna Duda

GALERIA
intymna

Finisaz

wystawy Sybilli Skąłuby

„BIO-BARIOGENEZA” w Galerii Intymnej

z gościnnym udziałem artysty audiowizualnego Johna Lectera

z muzyką na żywo do prezentowanych prac

13.10.2023 r.

Warsztaty

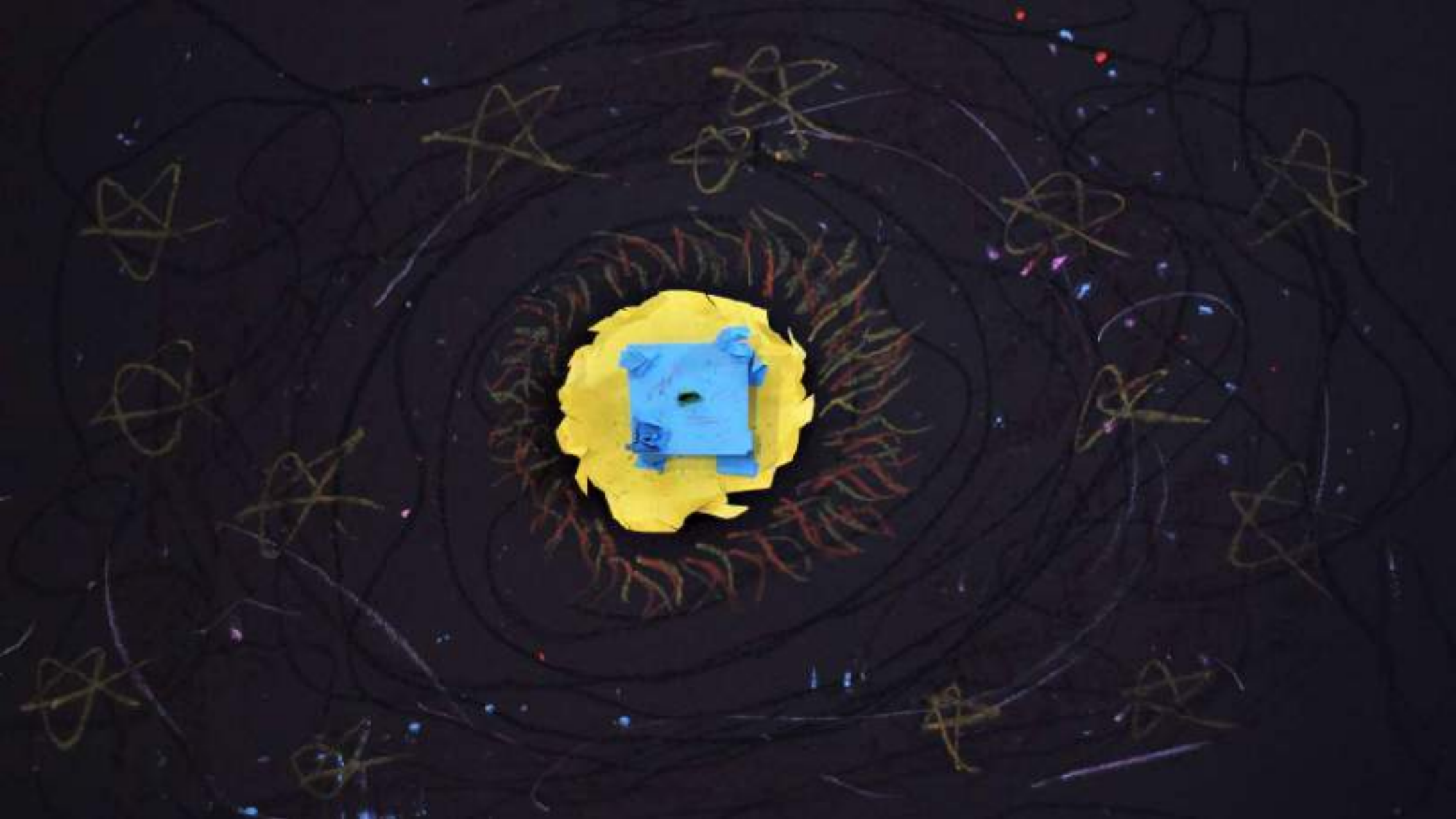
wobec wystawy Sybilli Skatuby

„BIO-BARIOGENEZA” w Galerii Intymnej

Oprawa dzpni

po wystawie Sybilli Skatuby

„BIO-BARIOGENEZA” w Galerii Intymnej

Prezentacje

wystawy Sybilli Skąłuby „BIO-BARIOGENEZA”
w przestrzeni miejskiej Katowic

Blue digital display showing transit information.

Large blue digital display showing a map of the station area. At the bottom, it features a logo with a shield and the text "ARTERIAL".

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

Blue digital display showing transit information.

ARTERIAL

Czqšć 3.

Wakółt

wyStądwy

Piotra Szpawczyka

Wystawa Piotra Szewczyka zatytułowana
„doskonale trwające teraz” nawiązuje
do twórczości Lao-Tsy, w szczególności
do wybranego cytatu z dzieła
„Księga Drogi i Dobra”
w interpretacji Ursuli K. Le Guin
Tłumaczenie: Justyna Bargielska, Jerzy Jarniewicz

**Stumilował podróż zdczynd Się
od jrdnręo, mdtęęo kroku.**

Doskonale trwające teraz

Wystawa Piotra Szewczyka w Galerii Intymnej

20.10.2023 r. — 11.12.2023 r., kuratorka: Ewa Kokot

Lao-Tsy w swojej „Księdze Drogi i Dobra” pisze: „Drzewo, którego nie możesz objąć ramionami, było kiedyś małym nasionkiem. Stumilowa podróż zaczyna się od jednego małego kroku” (tłum. Ursula K. Le Guin). Ten literacki cytat odsyła nas do wyobrażenia drogi i refleksji o czasie, zmianie, przeobrażaniu

się rzeczywistości — tej materialnej i niematerialnej. Nic więc dziwnego, że Piotr Szewczyk podjął w swojej autorskiej wystawie trop związany z procesem artystycznej kreacji. Obiekty prezentowane w ramach wystawy „Doskonale trwające teraz”, zebrane specjalnie na potrzeby projektu „Pola widzenia

książki — opowieści otwarte”, nie są prezentowane jako skończone dzieła — są procesem lub procesem dotyczą. Wszystkie są początkami kiełkujących koncepcji i pomysłów twórczych, zachęcają do obserwacji tego, do czego mogą prowadzić, choć przecież nigdy nie wiemy, co będą znaczyć za pięć,

czy dziesięć lat... Wystawa problematyzuje więc procesualność jako przestrzeń, w której opozycje takie jak istotność-nieistotność czy skończoność-otwarcie dzieła, ulegają zawieszeniu. Prace są jedynie „śladami” danego momentu i jako „dzieła-ślady” domagają się akceptacji naturalnego procesu ich transformacji. Dzieła szlifują się same w sobie, poprzez twórczą pracę nad nimi, ich kreacją, ale i odbiorem.

Tkwimy w czasie, bywamy od niego uzależnieni, a zarazem to jego indywidualna percepcja pozwala nam połączyć doświadczenia z emocjami, dać poczucie sensu, budować świadomą refleksję o własnej drodze i życiowych zmianach. W tym znaczeniu skazani

jesteśmy na „tu i teraz”, a tak zinterpretowany przez Szewczyka cytat, ustanawia szczególną perspektywę dla rozumienia i odbioru prezentowanych w Galerii Intymnej prac.

„Doskonale trwające teraz” to prace, których historie sprawiły, że oglądamy je w swojej nie-skończoności. Nie są zwykłymi impresjami, wymagają odczytania, czy raczej...opowiadania. Sygnalizują swój procesualny kontekst na różny sposób, ale wszystkie są niepowtarzalne — zwracają uwagę, że dzisiejszego „teraz” prawdopodobnie już nigdy nie zobaczymy. Czy opowieści, które snujemy dziś pozostawią swój pierwotny sens? Może dopiero kiedyś zyskają swoje zakończenia,

a może będzie musiało nam wystarczyć tylko to, co Dziś? Czy oglądając je teraz, naprawdę dowiadujemy się czegoś o artyście? W pracy „Self-Portrait 2023” artysta uwiecznia swoją podobiznę w formie wydruku na materiale. Jego data ważności (zawarta w tytule eksponatu) określa krótki wycinek unormowanego systemowo czasu, który przecież nie jest w stanie nigdy ostatecznie zamknąć naszego doświadczenia — naszego spojrzenia na siebie. Praca zmieniała się przez lata, zarówno pod względem skali, jak i techniki. Nigdy zresztą nie uda się tego procesu domknąć. Czy dzieło kiedykolwiek przechodzi w stan archiwalny? Prawdopodobnie więc idealny autoportret z zasady jest projektem

skazanym na niepowodzenie, idealny może być tylko moment jego uchwycenia w doskonałym „teraz”. Powodzeniem natomiast zakończył się proces obrony pracy doktorskiej, któremu dedykowana była praca „Thesis”. Tekst początku tej pracy, wykonany za pomocą konopnego sznurka i wpleciony w perforowane blachy, tylko na początku jest precyzyjny i czytelny. Z każdą kolejną linijką wyrazistość blaknie, upływnia się materia pisarska, na rzecz faktury, kształtu, kompozycji... W tym znaczeniu praca odsyła do specyficznego odczucia, które towarzyszyło wymagającemu i złożonemu procesowi przelewania myśli na papier. Z perspektywy czasu już zawsze będzie splotem słów — dostownie

i w przenośni rozmywającymi ramy wspomnień, choć przecież same słowa i zdania, pozostaną. Podobnym przywołaniem odbytego już procesu jest praca „Bębny malarskie”. Pięć obiektów (bębny, z pokrytymi na płótnie warstwami akrylu) prezentowanych było uprzednio podczas Documenta Fifteen w Kassel. Podczas tamtego wydarzenia, bębny pokryte gładką jak skóra nawierzchnią pękały pod wpływem wspólnej gry, do której zaproszono grupę osób. W ten sposób obiekty rejestrowały cały proces, absorbując kolejne zmiany na skutek zdzierania nawierzchni. Były materialnym śladem dźwięków, którymi dzieliła się grupa. Bębny zostały wybrane nieprzypadkowo — jako ten spośród

pierwotnych instrumentów, który sprzyjał jednoczeniu się i nie stawiał barier w zakresie umiejętności czy stopnia umuzykalnienia. Wspólne działanie uruchomiło więc proces transformacji materiału, który w pewien sposób pozostaje dokładnym zapisem zdarzenia. Naprzemiennie pokryte warstwy różnych kolorów farb pozwoliły uzyskać żywą strukturę malarską, której kompozycja odsyła do wrażeń, zmysłów, otwiera wyobraźnię na dźwięki, które nie są już obecne.

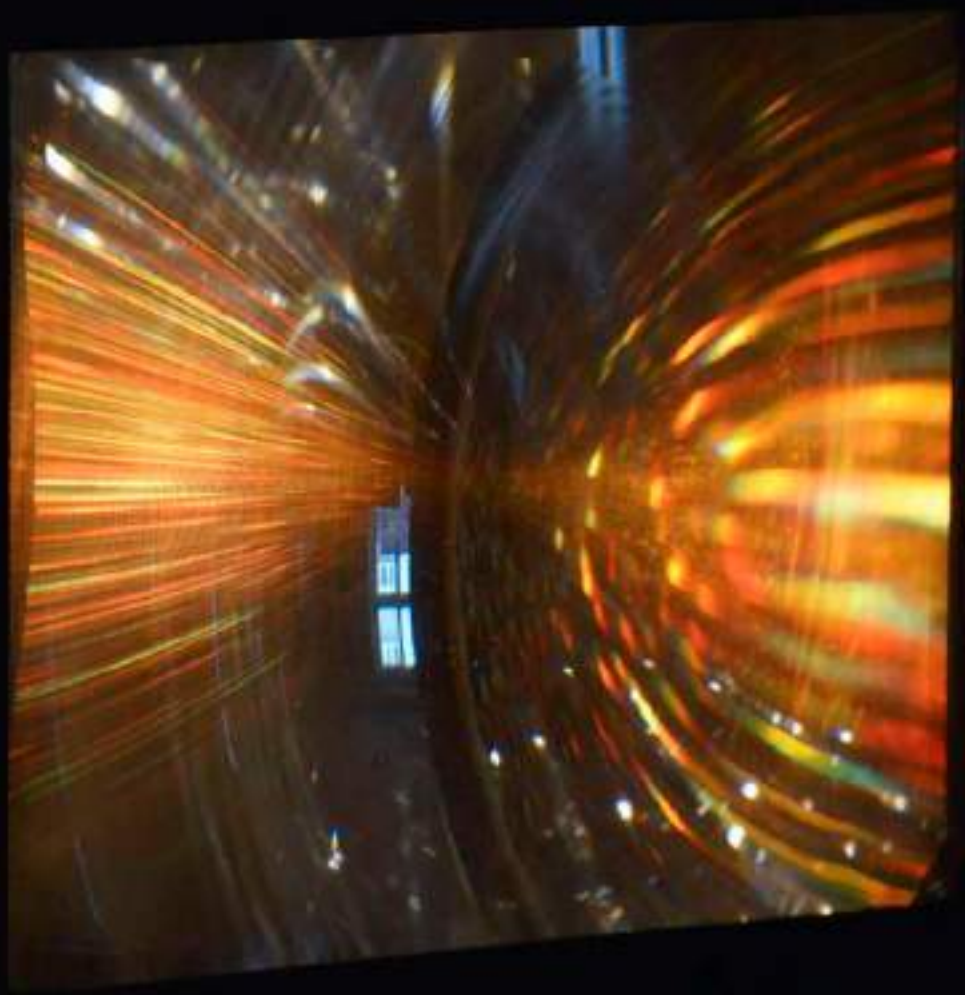
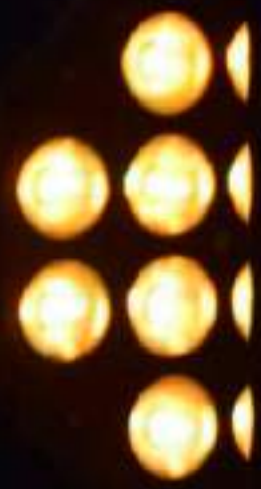
W swojej twórczości Szewczyk nie kieruje się jedną techniką. Ciągłe szuka swojego medium, testując i eksperymentując z różnymi narzędziami bez określonych ram. W każdej z prac

medium jest dopasowane do przekazu i tematu, który podejmuje. Nie zawsze ułatwia to spójne zestawienie prac, lecz w tym względzie spójność wystawy w Galerii Intymnej, jest i tak bardzo wyraźna i zaskakująco harmonijna. Oprócz widocznej malarskości wyróżnia się choćby nienachalnym autobiografizmem Szewczyka, który przejawia się w chęci zbliżenia do siebie widza, zaproszenia go do poszerzenia doświadczenia zmysłowego, które było kiedyś udziałem jego przeżyć — artystycznych i nie tylko. Artysta tworzy wrażenia dotykowe, wykorzystując inspirujące teksturą i naturalnymi materiałami media. Nawet jeśli nie dotykamy ich bezpośrednio, to stojąc naprzeciw nich niemal wyczuwamy

to subtelne przyciąganie i zachętę do dotyku, wycucie ciężaru (lekkości, efemeryczności) obiektów. Dzięki temu zupełnie inaczej możemy postrzegać obecną w wystawie problematykę czasu. Prywatnie artysta interesuje się różnymi — naukowymi i nie tylko — koncepcjami czasu, nie traktując go jako kategorii oczywistej, może nawet nie-istniejącej. W swoich pracach, choć nie tworzy bezpośrednich referencji do naukowych spekulacji, zadaje sobie usilnie pytania o to, jak właściwie odnajdujemy się w czasie jako ludzie? Bezsprzecznie bowiem z nim obcujemy, rozpoznajemy jego przejawy, czynimy z niego punkt orientacyjny. Ale czy można inaczej? Co to znaczy „być w procesie”, w ciągłym

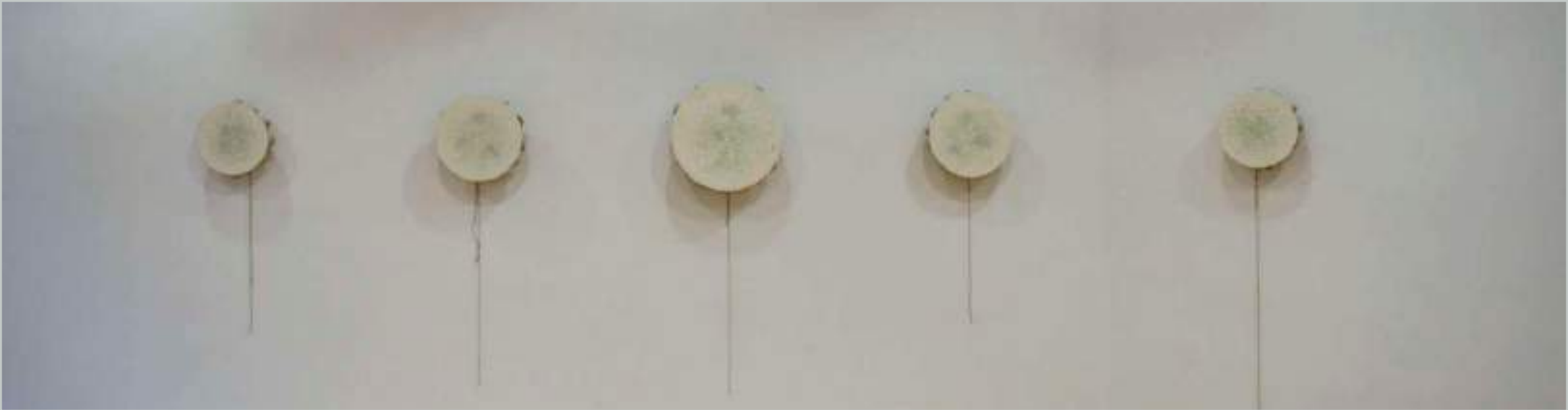
zawieszeniu? Czy potrafimy te nieustanne zawieszenia dostrzec? Czy poświęcamy im należyłą uwagę, czy może nastawiamy się wyłącznie na skończony efekt, zamknięcie, skończenie? Czy w naszym życiu jest wystarczająca przestrzeń dla przypadkowości, nieznannej podróży? Czy naprawdę dostrzegamy momenty, kiedy „stumilowa podróż zaczyna się od jednego małego kroku”? Szczególnie dziś, taka otwierająca afirmacja każdego przejawu naszej artystycznej ekspresji, wydaje się nieodzowna. Pozwolić różnym początkom i różnym procesom, po prostu być, wzrastać, rozwijać się. Zakorzeniać się w czasie, swoim przeżywaniu, doskonale trwającym teraz.

Anna Duda

GALERIA
intymna

Warsztaty

wobec wystawy Piotra Szewczyka

„Doskonale trwające teraz” w Galerii Intymnej

Oprawa

po wystawie Piotra Szewczyka

„Doskonale trwające teraz” w Galerii Intymnej

Książka przynika

Sztukę — a nie Sztuki

wyjątkowo

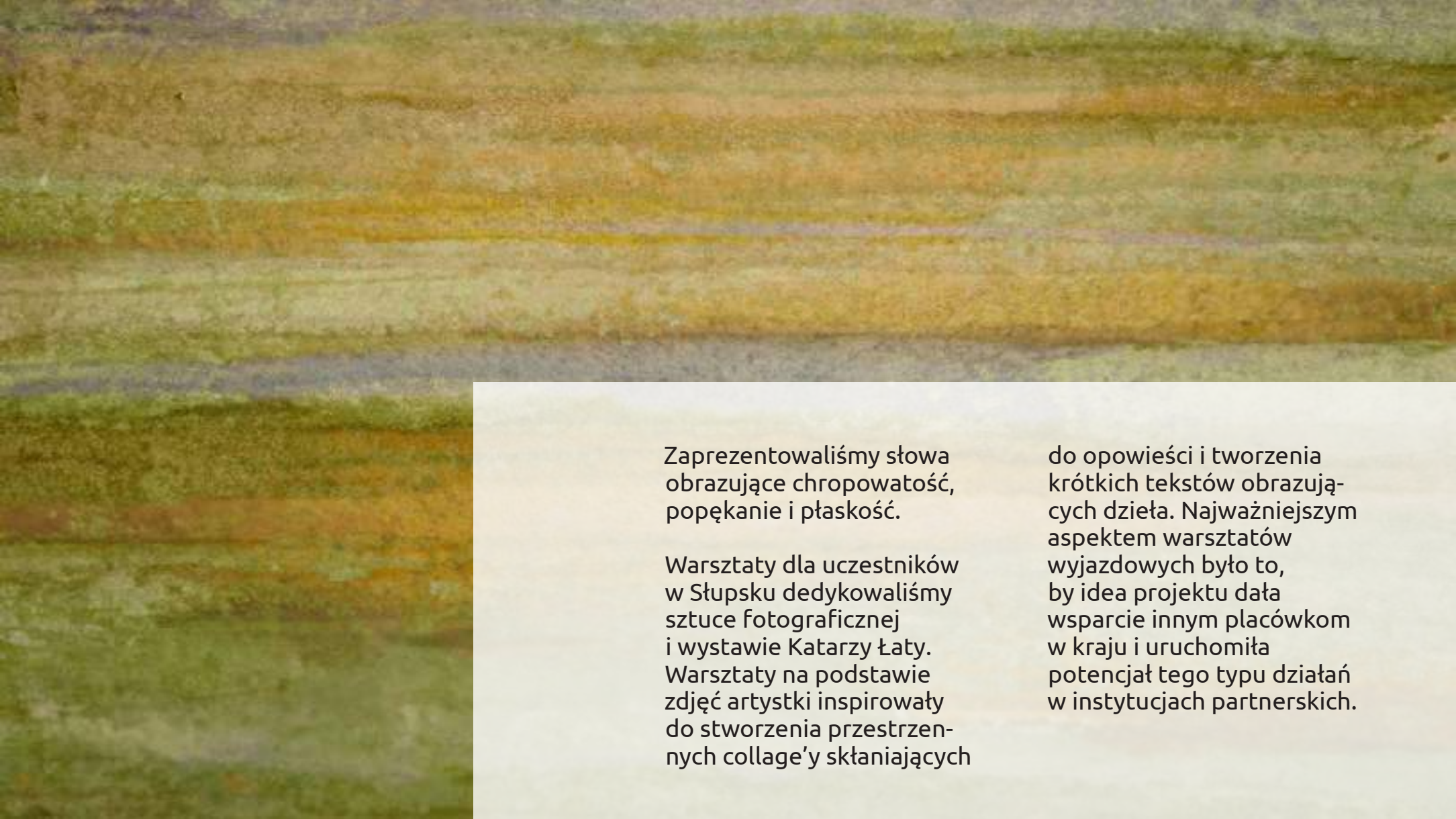
Warsztaty wyjazdowe „Książka przenika sztukę” odbyły się w okresie od lipca do października, w ramach wyjazdu studyjnego kierowniczki Domu Oświatowego Ewy Kokot.

Poprowadziła ona 1-dniowe warsztaty artystyczno-literackie dla dzieci i młodzieży w dwóch

partnerskich bibliotekach w Polsce (Biblioteka Miejska w Słupsku, Biblioteka Miejska w Suwałkach). Ich idea była oparta o pokaz wystawy online oraz wątki literackie przedstawione podczas prezentacji. Dzieci i młodzi ludzie na podstawie twórczości plastycznej będą potrafili powiązać obraz wizualny z tekstem.

Promował on z jednej strony literackie aspekty dotyczące sztuki wizualnej, z drugiej specjalnie dobrane wątki literatury, akcentujące znaczenie obrazu.

Warsztaty dla dzieci w Suwałkach nawiązywały do wystawy Syblli Skatuby i grafiki. Wyróżniliśmy zjawiska faktury.

Zaprezentowaliśmy słowa obrazujące chropowatość, popękanie i płaskość.

Warsztaty dla uczestników w Słupsku dedykowaliśmy sztuce fotograficznej i wystawie Katarzy Łaty. Warsztaty na podstawie zdjęć artystki inspirowały do stworzenia przestrzennych collage'y skłaniających

do opowieści i tworzenia krótkich tekstów obrazujących dzieła. Najważniejszym aspektem warsztatów wyjazdowych było to, by idea projektu dała wsparcie innym placówkom w kraju i uruchomiła potencjał tego typu działań w instytucjach partnerskich.

KSIĄZKĘ

Kompendium do warsztatów

„Pola widzenia książki” — wakacje w „Piątce” z Ewą Kokot

Wakacje nie oznaczają izolacji edukacyjnej, przecież słońce i czas wolny uwalniają w uczniach — i nie tylko — dobre emocje, zatem ów czas jest okresem twórczej wyjątkowości, pełnym odkryć i poszukiwań. Z końcem wakacji rozkręcamy się powoli, każdy w swoim tempie. Być może to dobry moment, by zastanowić się nad

własnymi potrzebami, zrozumieć siebie i pomalować świat na niebiesko. W Filii nr 5 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku podczas wakacji sporo się zdarzyło. Wydarzeniem, którego nie pozostanie bez echa, był warsztat artystyczny pn. „Pola widzenia książki” przygotowany i prowadzony

przez Ewę Kokot — historyczkę sztuki, kuratorkę i edukatorkę. Podczas warsztatu dzieci z Przedszkola „Zielona Dolina” rozpoznawały faktury i uczyły się symetrii, poznawały nowe pojęcia obecne w sztuce, po to, by w efekcie stworzyć własne dzieło. Dzieci miały okazję uważnie przyjrzeć się własnemu otoczeniu i odnaleźć

w nim symetrię, a potem „wycinać” człowieka z niebieskiej kartki papieru starannie złożonej na pół. Poprzez kontakt ze sztuką dzieci uczą się przestrzeni, poszukują źródeł własnych emocji, potrafią ożywić kolory i w czerni dostrzec słońce. Ewa Kokot posiada niesłychany dar, natychmiast dostrzega indywidualne cechy uczestników zajęć, zachęca do skupienia uwagi na danym zadaniu i wykonaniu czynności do końca. Przykładem jest ów warsztat artystyczny, podczas którego dzieci odnajdywały słowa, potrafiły skupić uwagę na detalu, poznawały wielkie dzieła sztuki i uznanych artystów. Niewątpliwie świat pokazany z małej i wielkiej perspektywy wyzwolił w dzieciach kreatywność.

Projekt „Poła widzenia książki” jest kontynuacją wieloletniego planu edukacji literackiej w korespondencji z innymi dziedzinami sztuki. Dom Oświatowy Biblioteki Śląskiej co roku eksploruje inny aspekt edukacyjny, dostosowany do bieżących potrzeb odbiorców. Punktem wyjścia dla projektowania tego-rocznej oferty była refleksja o harmonizującej i arteterapeutycznej funkcji literatury i opowiadania jako ważnego elementu budującego porozumienie między ludźmi. Jest to szczególnie ważne w dobie intensyfikujących się globalnych problemów i rosnącego kryzysu (ekonomicznego, klimatycznego, kulturowego, itd.). Podczas warsztatów Ewa Kokot podkreśliła rolę trwałości

wypracowywanych przez wiele lat metod i narzędzi pracy, a także zachęciła dzieci do wspólnego kontaktu przez sztukę z własną wrażliwością. Zarówno tematyka, jak i forma zajęć, wnoszą w świat dziecka pewne wartości, budują wrażliwość i niosą ze sobą efekt kreacji. W owej zabawie dziecko w prosty sposób uzewnętrznia swoje przeżycia, stara się stworzyć „kolaż” własnych odczuć, widzi świat swoją wyobraźnią. Podczas zabawy z wykorzystaniem sztuki wizualnej dzieci zdobywają wiedzę i chętniej ją przyswajają. Zabawa wnosi do procesu kształcenia swobodę.

Danuta Maria Sroka

Findit

Finiał projektu

Finiał projektu to okazja do spotkania się instytucji partnerskich i prezentacji powstałych prac. Na bazie zebranych efektów warsztatowych powstała publikacja poprojektowa do dalszego upowszechniania projektu oraz Karty Pracy Twórczej do dalszej samodzielnej pracy uczestników. Finiał miał miejsce

7 grudnia 2023 r. w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej.

Podczas finału odbyło się spotkanie dla uczestników projektu z Jakubem Pacześniakiem, który opowiedział uczestnikom o aktualnych trendach literackich i najbardziej popularnych „opowieściach”

oraz z Tomaszem Ignalskim, który zaprezentował efekty projektu realizowanego w przestrzeni miasta Chorzów „Wolność czytania” dedykowanemu literaturze.

Uczestnicy mogli również zobaczyć pokaz slajdów zdjęć dokumentujących ich pracę przy projekcie (Wirtualną Galerię Sztuki,

powstałą w ramach działań promocyjnych projektu).

Zdjęcia najlepiej obrazują emocje młodych ludzi w kontakcie z literaturą i sztuką. Powrócili do swoich

przeżyć osobistych i uruchomili potrzebę czytania i kontaktu z książką. Był to dla nas również punkt wyjścia do przyszłorocznego projektu i możliwości kontynuowania działań z uwzględnieniem nowych wyzwań.

Anna Duda

The background consists of several horizontal, wavy bands of color. The colors are primarily shades of green and orange, with some darker, almost black, lines separating the bands. The texture appears slightly grainy or painterly.

Ludzię

dr
Artur
Madałiński

Dyrektor Biblioteki
Śląskiej w Katowicach.

Dyrektor Biblioteki Śląskiej
w Katowicach od 2023 roku,
filolog, menedżer kultury
i wykładowca akademicki
związany z Uniwersytetem
Śląskim. Doktor nauk
humanistycznych w zakresie
literaturoznawstwa. Jest
także krytykiem literackim

i aktywistą czytelniczym.
Autor rozprawy „Nicość,
pamięć, wyobraźnia. O me-
lancholii w prozie Andrzeja
Stasiuka” oraz wielu esejów
i tekstów krytycznych,
publikowanych, między
innymi, w „Tygodniku
Powszechnym”, „Dwu-
tygodniku”, „Nowych

Książkach”, „Kulturze
Liberalnej”. Stały współ-
pracownik miesięcznika
„Znak”. Współtwórca
Festiwalu Literackiego
„Żar Literatury”.

Ewa Kokot

Kierownik Domu
Oświatowego Biblioteki
Śląskiej w Katowicach.

Z wykształcenia pedagog
i historyk sztuki, zajmuje
się edukacją poprzez sztukę
oraz animacją społeczną.
Od 1989 roku realizuje au-
torskie projekty DZIECKO —
SZTUKA — KONTAKT.
Zrealizowała około 1800
warsztatów twórczych i akcji
w przestrzeni miejskiej.
Pomysłodawczyni 3 mię-
dzynarodowych konferencji
poświęconych wychowaniu
przez sztukę. Autorka
akcji: UTOPIA, PUSTKA,
CIAŁO, LABORATORIUM
MIASTA, POEZJA ULICY
i DZIECI KOCHAJĄ SZTUKĘ.
Prowadzi działalność
wykładową, publikuje.
Współpracuje z instytu-
cjami kultury w Polsce

i w Europie. Jest kuratorem
projektu Future Artist
i Galerii Ściana Sztuki
Dziecka w Katowicach.
Od 2012 r. kieruje Domem
Oświatowym Biblioteki
Śląskiej. Inicjatorka projektu
„Badania nad zwiększeniem
kompetencji młodych ludzi
z rejonu Śląska do odbioru
sztuki najnowszej wraz
z kompleksowym kształ-
ceniem kadr animatorów
kultury” oraz powołania
Forum Animatorów
Sztuki Najnowszej.
Z-ca Przewodniczącej
Polskiego Komitetu
Międzynarodowego
Stowarzyszenia
Wychowania Przez Sztukę
InSEA. Stypendystka
MKiDN. Laureatka Nagrody
Prezydenta Miasta
Katowice w dziedzinie kul-
tury w 2016 r. W sferze jej

zainteresowań leży wspólny
obszar dla pedagogiki, psy-
chologii i sztuki wizualnej.
Publikacje: „Portret damy”
(2005), „Fortepian, czyli gra
faktury” (2007), „Księga
Pracy Twórczej” (2010),
„Nasza Przestrzeń” (2012),
„Ścieżka zmysłowa” (2013),
„Wielki Album Ważnych
Dzieł” (2014), „Dziecko
w pracowni — notatki
twórcze” (2015). Filmy:
„Świat — Oswajanie” (2011),
„Future Artist” (2011),
„Nasza Przestrzeń” (2012),
„Kompas Współpracy”
(2016), „Alfabet sztuki
dziecka” (2017) oraz
„Alfabet Współpracy”(2019),
„Album Piękna” (2020),
„Konstelacje” (2021).

Анастасја Навайна

Studiowała na Uniwersytecie Śląskim (na kierunku Filozofia), Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach (na kierunku Zarządzanie w kulturze, sztuce i turystyce kulturowej), Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji (Wydział Filozofii, Wydział Sztuki) i Uniwersytecie Kulturoznawców w ramach projektu „Uniwersytet Humanistów w Uniwersytecie Śląskim”. Odbyła staż w Biurze Europejskiej Stolicy Kultury 2016 Katowice podczas starań miasta w konkursie. Pracowała w Instytucji Kultury Katowice — Miasto Ogrodów, zajmowała się promocją oraz produkcją wydarzeń kulturalnych.

Pracowała przy realizacji takich projektów jak: Katowice Street Art Festival, Międzynarodowy Festival Filmowy Ars Independent, Urodziny Miasta: Kocham Katowice! Obecnie pracuje w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej, gdzie zajmuje się współpracą z instytucjami kultury, artystami oraz edukatorami i bibliotekami współpracującymi z DOBŚ. Zajmuje się również organizacją i promocją wydarzeń. Koordynowała projekty w ramach Ambasady Młodych — Sztuka Wewnętrzna oraz Poezja Tu i Teraz. Pracowała przy projekcie naukowo-badawczym

dofinansowanym przez MKiDN „Badania nad zwiększeniem kompetencji młodych ludzi z rejonu Śląska do odbioru sztuki najnowszej wraz z kompleksowym kształceniem kadr animatorów kultury” oraz przy projektach dofinansowanych przez MKiDN: „Pola widzenia książki” , „Pola widzenia książki — kontynuacja”, „Pola widzenia książki — w podróży”, „Pola widzenia książki — kontekst” oraz „Pola widzenia książki — pomosty”.

Marcin Kaprda

Studiował pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą z diagnozą i terapią oraz pedagogikę wczesnoszkolną w Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach. Przez dziesięć lat prowadził impresariat oraz pełnił rolę konferansjera chóru żeńskiego „Tota Anime” w Mysłowicach. Był założycielem akademickiego zespołu artystycznego i kabaletowego. Prowadził zajęcia terapeutyczno-teatralne dla młodzieży z Mysłowic, zwieńczone wystawieniem

„Dziadów” na deskach teatrów z udziałem aktora Teatru Śląskiego w Katowicach. Przez pięć lat prowadził zajęcia dla seniorów z Uniwersytetu Trzeciego wieku w Mysłowicach oraz Łędzinach. Prowadził zajęcia socjoterapeutyczne dla ludzi dotkniętych SM w Gliwicach. Od dziewięciu lat jest pracownikiem Biblioteki Śląskiej w Katowicach

i obecnie pracuje w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej. Zajmuje się współpracą organizacyjną z artystami oraz prowadzi autorskie zajęcia dla dzieci i młodzieży „Podróże z Alfredem Szklarskim: a gdzie Tomka jeszcze nie było?”.

Anna Duda

Pedagog na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie, doktorantka na Uniwersytecie Śląskim, koordynatorka ds. literackich w Teatrze Rozbark w Bytomiu.

Prowadzi badania w zakresie współczesnych form teatru tańca. Interesują ją badanie ruchu, zarówno w kontekście krytyki tanecznej, jak również opisu różnych praktyk ruchowych. Od 2011 roku koordynatorka pracy artystycznej

lub edukatorka w licznych projektach z zakresu edukacji poprzez sztukę i działanie, w szczególności koncentrując się na działaniach na styku teatru, tańca i sztuk wizualnych, we współpracy z różnymi instytucjami (m.in. Bytomski Tańca i Ruchu Rozbark, Opera Śląska w Bytomiu, BECEK Bytomskie Centrum Kultury w Bytomiu). W latach 2013 — 2017 pracownik Domu Oświatowego Biblioteki Śląskiej, w kolejnych latach współpracownik przy wybranych

projektach i działaniach instytucji w charakterze koordynatora. Realizuje też projekty artystyczne, m.in. długofalowy projekt „Siłaczka” (2017 — do teraz) wraz z Karoliną Brzęk oraz działania pod nazwą „Obserwatorium krytyczne” w duecie choreograficzno-krytycznym z Anną Piotrowską.

Donatá Paździorá

Absolwentka prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wieloletnia pracowniczka Narodowego Centrum Kultury. Koordynatorka programów dotacyjnych na zadania kulturalne w ramach współpracy z jednostkami kultury

podległymi Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Tworzyła regulaminy, umowy i podstawy prawne do przyznawania dotacji na działania w sektorze kultury. Organizatorka wydarzeń w zakresie kultury i sztuki.

Obecnie pracuje na Śląsku, prowadzi Kancelarię prawną i współpracuje z jednostkami kultury w zakresie wsparcia i organizacji.

dr
Katarzyna
Łata

Polska artystka fotograf.

Członkini Okręgu Śląskiego Związku Polskich Artystów Fotografików. Współtwórczyni warsztatów fotograficznych pod patronatem ZPAF. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie (studia na Wydziale Grafiki w Katowicach, w latach 1994 — 1999), uzyskała dyplom z fotografii i projektowania graficznego w pracowni profesora Tomasza Jury oraz w Katedrze Grafiki Warsztatowej (profesor Stanisław Kluska). Związana ze śląskim środowiskiem fotograficznym. Miejsce szczególne w jej twórczości zajmuje fotografia abstrakcyjna, fotografia aktu, fotografia kreacyjna, fotografia martwej natury

oraz fotografia portretowa. Od 1998 roku do 2000 była członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma Arkadia. Autorka i współautorka wielu wystaw fotograficznych; indywidualnych oraz zbiorowych — w Polsce i za granicą. W 2000 roku została przyjęta w poczet członków rzeczywistych OŚ ZPAF, w którym w latach 2001 — 2005 była wiceprezesem do spraw artystycznych OŚ ZPAF. Od 2005 roku do 2017, przez cztery kolejne kadencje, była prezesem Zarządu OŚ ZPAF. W latach 2000 — 2017 była opiekunem, kuratorem wystaw fotograficznych w Galerii Katowice ZPAF. Od 2017 roku jest kuratorem czterech Galerii Miasta Ogrodów w Katowicach. Uczestniczyła w pracach

jury w wielu cyklicznych, ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach fotograficznych, m.in. Cyberfoto (2007 — 2014), Nauka w obiektywie (2007 — 2012), Śląska fotografia prasowa (2009 — 2014). W 2010 roku za twórczość fotograficzną i pracę na rzecz fotografii — otrzymała nagrodę Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2017 roku została uhonorowana Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Prace w zbiorach: Fototeka ZPAF w Warszawie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Muzeum Miejskie w Sosnowcu, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Śląskie w Katowicach oraz Śląska Kolekcja Fotografii Artystycznej w Katowicach.

dr hdb.
Sybilla
Skatumba

Ukończyła studia i uzyskała dyplom w 2003 r. na Wydziale Grafiki, Malarstwa i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, kierunek grafika w zakresie grafiki warsztatowej. Stopień doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne nadany uchwałą Rady Wydziału Artystycznego Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w 2009 (tytuł rozprawy doktorskiej: „Dysonans symetrii”). Stopień naukowy doktora habilitowanego (prof. ASP) sztuki w dyscyplinie sztuka w dyscyplinie sztuki piękne uzyskała w 2020 r. Od 2022 r. Kierownik Pracowni Wypukłodruku na Wydziale Artystycznym w Katedrze Grafiki na Akademii Sztuk Pięknych

w Katowicach. Autorka licznych wystaw krajowych i zagranicznych i laureatka nagród, m.in. Nagrody im. Tadeusza Kulisiewicza, prezentacja na 7. Międzynarodowym Triennale Grafiki — Gdańsk 2022 „Od Księgi Gutenberga do cyfrowej rzeczywistości”, autorka projektu “Take a breath” (projekt audiowizualny prezentowany podczas wystawy grupowej WSPÓŁ-CZUCIE), projektu kolektywnego podczas Full Moon Festiwal 2022 (JL Sybilla Skatuba visual audio performance),

„Defragmentations of liminal exist” (audio wizualne show, połączenie dźwięku, obiektu i obrazu), wystawa 7th Wa no Contemporary in Japan: Art Museum in the Summer Night Castle, 7 Międzynarodowe Triennale Grafiki — Gdańsk 2022 „Od Księgi Gutenberga do cyfrowej rzeczywistości”.

dr
Piotr
Szpawczyk

Artysta multimedialny,
projektant, wykładowca.

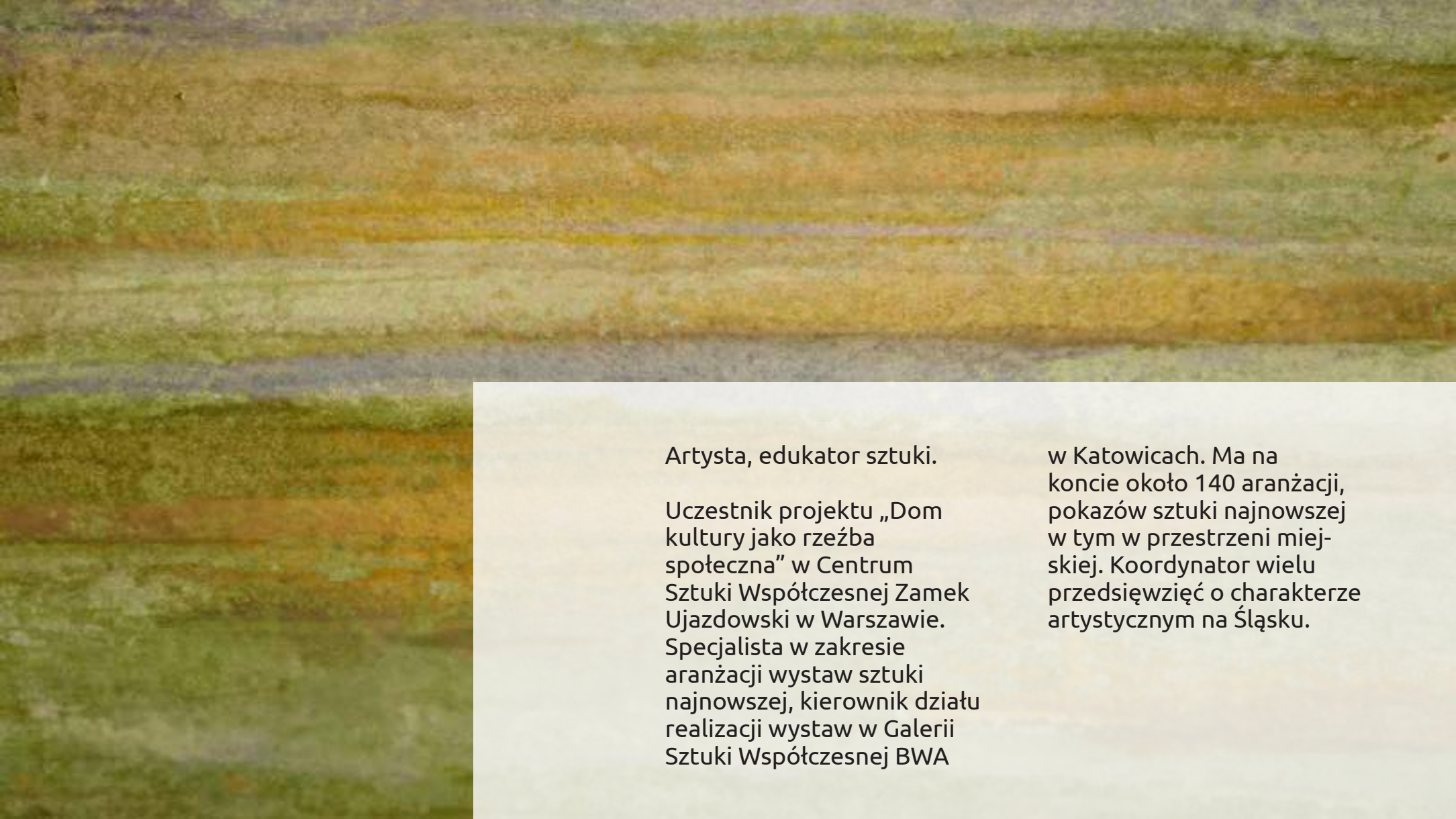
Jest absolwentem Wydziału
Architektury Politechniki
Śląskiej i Akademii Sztuk
Pięknych we Wrocławiu.
Doktor sztuki, adiunkt
we wrocławskiej Katedrze
Grafiki Uniwersytetu SWPS.

W obszarze sztuki współ-
czesnej wypowiada się za
pośrednictwem nowych
mediów, jest także au-
torem rzeźb, instalacji,
animacji komputerowych.
Działalność artystyczną
łączy z poszukiwaniami
teoretycznymi w różnych
dziedzinach sztuki i techniki.

Tworzy m.in. obiekty po-
wstające przez połączenie
precyzyjnego planowania
z nieprzewidywalnością.
Swoje prace prezentował
podczas wielu krajowych
i europejskich wystaw
i festiwali filmowych.

Tomasz
Dąbrowski

Artysta, edukator sztuki.

Uczestnik projektu „Dom kultury jako rzeźba społeczna” w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie. Specjalista w zakresie aranżacji wystaw sztuki najnowszej, kierownik działu realizacji wystaw w Galerii Sztuki Współczesnej BWA

w Katowicach. Ma na koncie około 140 aranżacji, pokazów sztuki najnowszej w tym w przestrzeni miejskiej. Koordynator wielu przedsięwzięć o charakterze artystycznym na Śląsku.

Agnieszka Dąbrowska

Poetka i teatrołożka.

Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz podyplomowego Studium Literacko-Artystycznego (tamże). Od wielu lat prowadzi warsztaty literackie dla wszystkich grup wiekowych, pisze rekomendacje książek, scenariusze do gier mobilnych (współpraca z Good Games ActionTrack Wrocław) oraz projekty. Organizuje i prowadzi spotkania literackie. Współpracowała z Państwową Wyższą Szkołą

Teatralną w Krakowie, Teatrem „Łażnia” w Krakowie, portalem Wirtualna Polska (autorka artykułów), Biblioteką Śląską (projekt „Czesław Miłosz for People” oraz „Poła widzenia książki” (prowadząca warsztaty). Brała udział m.in. w dwóch edycjach Festiwalu ArsCamerallis (prowadząca warsztaty i spotkania) oraz w dwóch edycjach międzynarodowego Festiwalu Czytania nad Olzą, w Cieszynie (prowadząca warsztaty). Obecnie pracuje w Miejskiej Bibliotece

Publicznej w Jaworznie, gdzie m.in. była pomysłodawczynią ministerialnego projektu „Performatywna książka, Performatywna biblioteka” (zrealizowano 4 edycje), pomysłodawczynią, autorką i koordynatorką obecnie realizowanego ministerialnego projektu „Energia słowa”. Od kilku lat prowadzi również biblioteczne Kluby Książki (dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych).

Իրո՞ւմ
Իշտե՞րե՞ւմ
Իմա՞նՏե՞ւմ

Artystka wizualna,
nauczycielka i edukatorka.

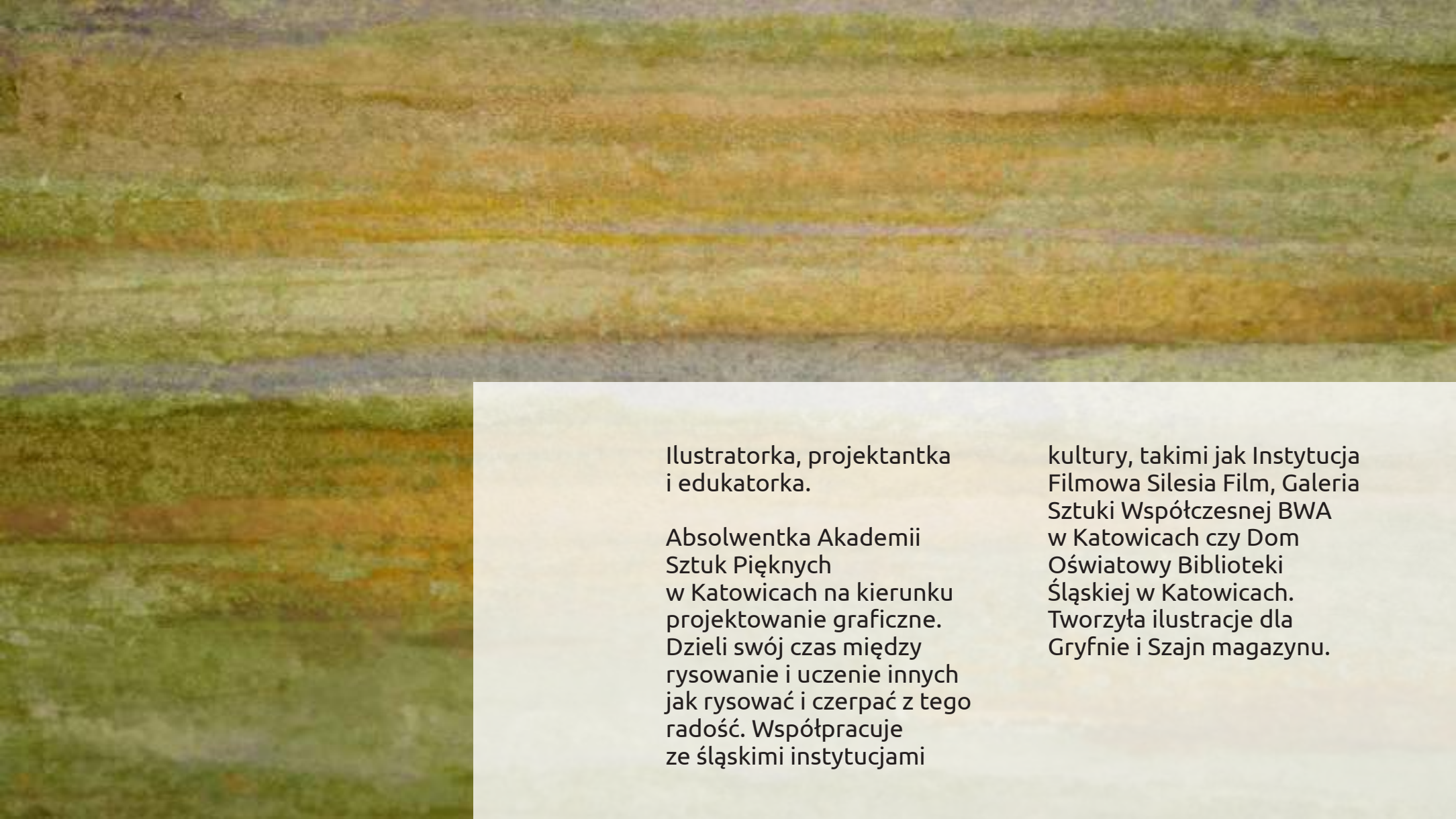
Zajmuje się malarstwem
i grafiką, videoartem
i promocją kultury. Uzyskała
dyplom w Instytucie Sztuki
Uniwersytetu Śląskiego
w zakresie pedagogiki
artystycznej (1997) oraz
na Wydziale Grafiki
w Katowicach Akademii

Sztuk Pięknych im. Jana
Matejki w Krakowie
w pracowniach prof.
Romana Staraka i prof. Jana
Dubiele (1998). Mieszka
w Katowicach i Berlinie.
Od 1999 r. pracuje jako
nauczyciel sztuki i wiedzy
o kulturze w Zespole
Szkół Ogólnokształcących
nr 3 w Rudzie Śląskiej.
Od 2007 r. aktywnie

współpracuje z Cosmoreal
Museum of Future
w Berlinie. W 2005 r. otrzy-
mała Nagrodę Prezydenta
Miasta Ruda Śląska za
wyróżniające osiągnięcia
w pracy dydaktycznej i wy-
chowawczej. Swoje prace
prezentowała na wystawach
indywidualnych oraz wielu
wystawach zbiorowych
w kraju i za granicą.

Marta Staciwa

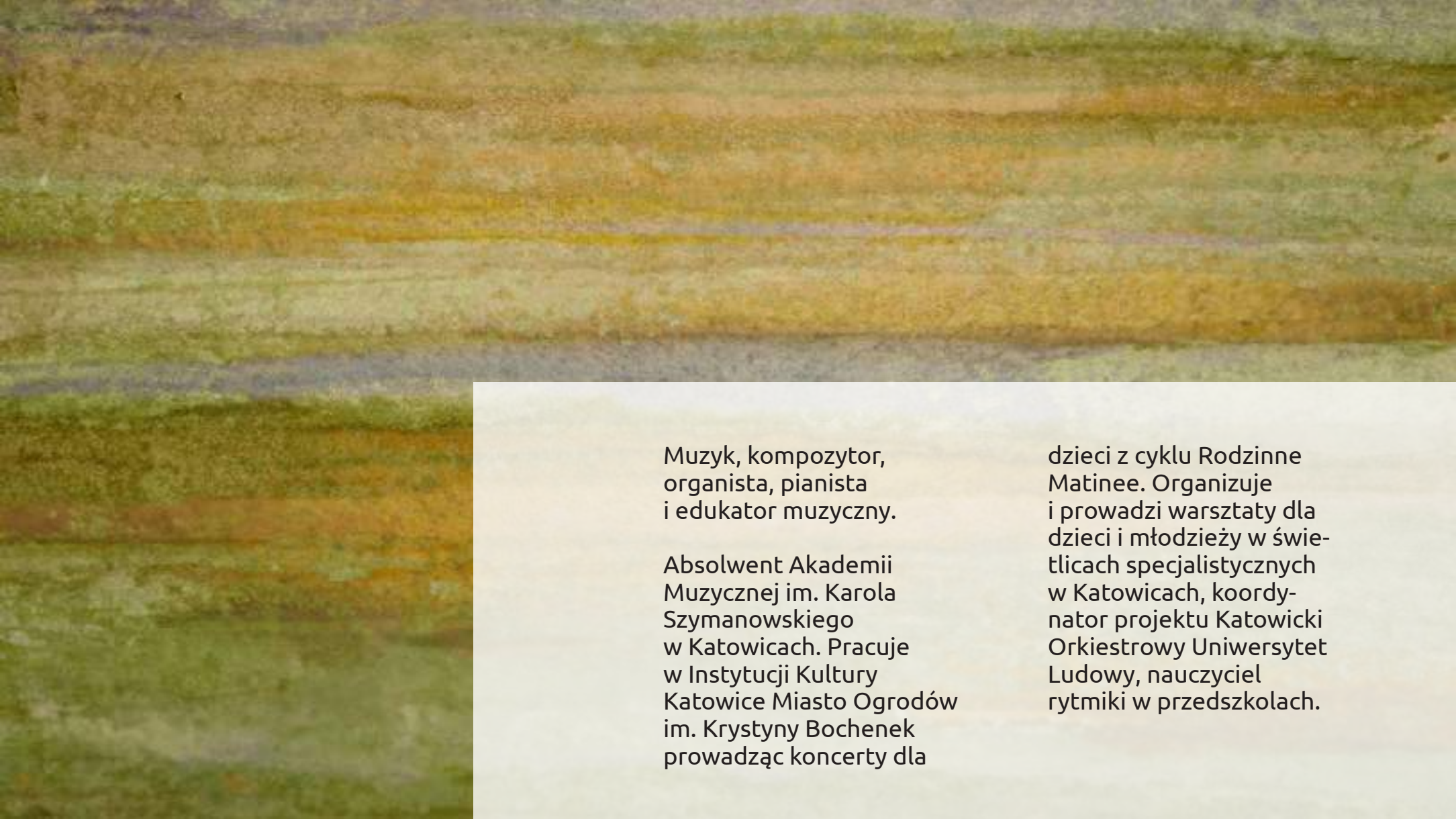
Ilustratorka, projektantka
i edukatorka.

Absolwentka Akademii
Sztuk Pięknych
w Katowicach na kierunku
projektowanie graficzne.
Dzieli swój czas między
rysowanie i uczenie innych
jak rysować i czerpać z tego
radość. Współpracuje
ze śląskimi instytucjami

kultury, takimi jak Instytucja
Filmowa Silesia Film, Galeria
Sztuki Współczesnej BWA
w Katowicach czy Dom
Oświatowy Biblioteki
Śląskiej w Katowicach.
Tworzyła ilustracje dla
Gryfnie i Szajn magazynu.

Zdzisław Smuczniewicz

Muzyk, kompozytor,
organista, pianista
i edukator muzyczny.

Absolwent Akademii
Muzycznej im. Karola
Szymanowskiego
w Katowicach. Pracuje
w Instytucji Kultury
Katowice Miasto Ogrodów
im. Krystyny Bochenek
prowadząc koncerty dla

dzieci z cyklu Rodzinne
Matinee. Organizuje
i prowadzi warsztaty dla
dzieci i młodzieży w świe-
tlicach specjalistycznych
w Katowicach, koordy-
nator projektu Katowicki
Orkiestrowy Uniwersytet
Ludowy, nauczyciel
rytmiki w przedszkolach.

Iwona Wander

Iwona Bąkała (pseudonim artystyczny: Iwona Wander). Fotografka, animatorka kultury, uczestniczka wielu projektów artystycznych i społecznych. Współzałożycielka Grupy Fotograficznej ZASPA. Członkini Śląskiego Towarzystwa Fotograficznego.

Współpracuje z Biblioteką Śląską, BWA w Katowicach oraz ZPAF Okręg Śląski. Jest autorką fotografii do licznych publikacji naukowych i popularyzatorskich z zakresu kultury i architektury.

Jakub Pacześniak

Poeta, tłumacz.

Z wykształcenia polonista i bohemista. Wydał kilka zbiorów wierszy. Przetłumaczył z języka czeskiego między innymi prozę Bohumila Hrabala, a na potrzeby scen operowych, w tym Opery Narodowej — libretta i cykle pieśni do muzyki

Antonína Dvořáka i Leoša Janáčka. Jego wiersze ukazały się również w językach: angielskim, czeskim, słowackim, ukraińskim, węgierskim i serbskim. Pracował jako nauczyciel akademicki na uniwersytetach w Ołomuńcu, Budapeszcie i Bańskiej Bystrzycy. Obecnie zatrudniony w Instytucie Książki,

zajmuje się programami dla tłumaczy, opracowuje katalogi nowej polskiej literatury. Jest dyrektorem programowym odbywającego się w Rzeszowie Literackiego Festiwalu „Międzysłów Karpat”.

Tomász
Ignaciński

Pedagog kultury, trener,
aktywny muzyk.

Zajmuje się arteterapią oraz działaniami Community Arts. Absolwent Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego, Wydziału Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Warszawie oraz Szkoły Liderów Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności. Absolwent programu stażowego Visitor Leadership Departamentu

Stanu USA, w ramach którego pracował w organizacjach pozarządowych związanych z kulturą w Waszyngtonie, St. Louis i Atlancie. Obecnie dyrektor Chorzowskiego Centrum Kultury, wcześniej związany z Domem Kultury Batory, oraz katowickim „Spodkiem”. Jako badacz i edukator współpracował m.in z Narodowym Centrum Kultury w Warszawie, Instytutem Korfantego w Katowicach, Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, Małopolskim

Instytutem Kultury w Krakowie, Kongresem Obywatelskim, oraz Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL w Warszawie.

dr
Małgorzata
Jabuńska

Artystka wizualna,
projektantka graficzna.

Adiunktka we wrocławskiej Katedrze Grafiki Uniwersytetu SWPS.
Doktorka sztuki.
Uzyskała dyplom z wyróżnieniem z projektowania graficznego na Wydziale Grafiki w Katowicach (ASP w Krakowie). Ukończyła

podyplomowe muzealne studia kuratorskie z zakresu sztuki współczesnej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Obroniła doktorat w dziedzinie sztuk plastycznych na Wydziale Grafiki i Komunikacji Wizualnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Zajmuje się narracją wizualną, jest twórczynią grafik,

artbooków, ilustracji, prac z obszaru nowych mediów i instalacji oraz projektów użytkowych. Uczestniczka wielu wystaw indywidualnych i zbiorowych w kraju i poza nim. Dyrektorka artystyczna i ilustratorka magazynu „W Kratkę”, wydawanego przez Fundację Dom Kultury.

Projekt „Pole widzienia książki — opowieści otwarte”

Nadzór merytoryczny
projektu:
dr Artur Madaliński
Dyrektor Biblioteki Śląskiej
w Katowicach

Opieka merytoryczna,
opieka kuratorska wystaw,
oprowadzenia po wystawach
i realizacja warsztatów:
Ewa Kokot

Wsparcie projektu
(merytoryczne
i organizacyjne):
Anastazja Hadyna,
Marcin Kapral

Koordinacja merytoryczna:
Anna Duda

Koordinacja organizacyjna:
Dorota Paździora

Artyści:
dr Katarzyna Łata
dr hab. Sybilla Skatuba
dr Piotr Szewczyk

Edukatorzy:
Agnieszka Dąbrowska
Marta Staciwa
Irena Izabela Imańska
Ewa Kokot
Zdzisław Smucerowicz

Eksperti gościnni:
Tomasz Ignalski
Jakub Pacześniak

Autorska dokumentacja
fotograficzna:
Iwona Wander

Identyfikacja wizualna
projektu, materiały
promocyjne
oraz publikacja
poprojektowa:
dr Małgorzata Jabłońska

Filmy promocyjne:
dr Piotr Szewczyk

Redakcja:
Anna Duda

Projekt graficzny i skład:
Małgorzata Jabłońska

Layout:
Piotr Szewczyk

Krój pisma „Pola W”:
Małgorzata Jabłońska
Piotr Szewczyk

Karty Pracy Twórczej:
Marta Staciwa

Fotografie:
Iwona Wander
Anastazja Hadyna

oraz
Anna Duda
Kinga Hołda-Justycka
Anita Jost
Kamila Jurewicz
Justyna Rybak
Joanna Skorodzień

Wydawca:
Biblioteka Śląska
w Katowicach
(publikacja elektroniczna)
Katowice 2023

Kontakt:
Dom Oświatowy
Biblioteki Śląskiej

ul. Francuska 12
Katowice 40-015

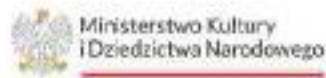
e-mail:
domoswiatowy@bs.katowice.pl

tel.: 32 2554321

[https://www.facebook.com/
DomOswiatowyBibliotekiSlaskiej](https://www.facebook.com/DomOswiatowyBibliotekiSlaskiej)

[https://www.tumblr.com/
blog/pwk-opowiesciotwarte](https://www.tumblr.com/blog/pwk-opowiesciotwarte)

Projekt „Pola widzenia książki — opowieści otwarte” dofinansowano w ramach programu „Partnerstwo dla książki” na 2023 r. ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu
Promocji Kultury

Institucja Kultury
Razem z
Województwem Śląskim

Patroni mediów

